

wpłynęło dn. 3.03.2010

nr. 1174 podpis.....

Warszawa, dnia 8 marca 2010 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

PB-pb-070- 8 /10 (tf-473)

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 10.03.10 za
nr. 1578 podpis.....

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Stanisław Przemysław Błaszczak

W nawiązaniu do pisma nr BPS/DSK-043-2372/10 z dnia 16 lutego 2010 r., przekazującego Prezesowi Rady Ministrów tekst oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Przemysława Błaszczaka wspólnie z innymi Senatorami podczas 48 posiedzenia Senatu RP w dniu 4 lutego 2010 r., uprzejmie przekazuję Panu Marszałkowi następujące wyjaśnienia.

W wyniku zakończonego w listopadzie 2008 r. Przeglądu Wspólnej Polityki Rolnej (ang. *Health Check*), nowe państwa członkowskie, począwszy od roku 2010, uzyskały możliwość skorzystania ze wsparcia specjalnego przewidzianego w art. 68 rozporządzenia Rady (WE) Nr 73/2009, m.in. w celu wspierania wrażliwych sektorów produkcji rolnej. Finansowanie wsparcia specjalnego odbywa się poprzez stosowne obniżenie całkowitej krajowej koperty finansowej, a więc w przypadku Polski, koperty przeznaczonej na jednolitą płatność obszarową (SAPS), co oznacza przesunięcie środków finansowych z Jednolitej Płatności Obszarowej na rzecz wybranych działań w ramach art. 68. Jednocześnie państwa członkowskie otrzymały dodatkowe środki na realizację tzw. nowych wyzwań, które zasiliły koperty krajowe. W ramach tego Polska otrzymała około 90 mln euro na lata 2010 - 2012, czyli ok. 30 mln euro rocznie.

Dodatkowe środki, które zasiliły krajową kopertę finansową dały szansę na wsparcie najbardziej wrażliwych sektorów produkcji rolnej bez konieczności redukcji

koperty krajowej, a więc w sposób nieodczuwalny przez rolników z pozostałych sektorów (brak obniżenia stawki jednolitej płatności obszarowej). Dlatego też początkowo Polska na realizację wsparcia w ramach art. 68 zamierzała przeznaczyć jedynie dodatkowe środki, czyli ok. 30 mln euro rocznie. Podejście to wymagało zatem określenia szczególnie priorytetowych działań. Jednocześnie, projektując programy wykorzystania środków na wsparcie specjalne należało zwrócić uwagę na sektory szczególnie wrażliwe pod względem ekonomicznym i środowiskowym, ponieważ takie wymagania dyktowały przywołane przepisy wspólnotowe. Mając na uwadze powyższe, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął decyzję o wspieraniu małych gospodarstw, w których utrzymywane są krowy i owce położonych na terenach wrażliwych pod względem ekonomicznym i środowiskowym (wybrane województwa) oraz rolników uprawiających rośliny strączkowe oraz motylkowate drobnonasienne na terenie całej Polski. O takim sposobie wsparcia produkcji zwierzęcej zadecydował fakt, że chów zwierząt w województwach znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej (znaczny spadek pogłowia bydła i produkcji mleka, największe w Polsce rozdrobnienie gospodarstw, najniższy dochód na głowę mieszkańca) a jednocześnie stanowiących obszary o wyjątkowo trudnych warunkach gospodarowania ze względu na warunki przyrodnicze, najlepiej spełnia kryteria określone w art. 68 rozporządzenia 73/2009. Podobnie wsparcie dla roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, które oprócz poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie stosowania mineralnych nawozów azotowych, ma na celu również wsparcie krajowej produkcji surowca wysokobiałkowego potrzebnego do produkcji pasz.

W trakcie dyskusji nad działaniami priorytetowymi, wymagającymi wsparcia, rozważano także możliwość objęcia wsparciem specjalnym sektora tytoniu, jednakże ze względu na ograniczoną pulę środków finansowych, konieczność ścisłego dopasowania programów do celów wsparcia specjalnego wynikających z przepisów wspólnotowych oraz biorąc pod uwagę aktualną sytuację na rynkach rolnych, w pierwotnej wersji programu, która została przekazana do Komisji Europejskiej w dniu 28 lipca 2009 r., sektor ten nie został uwzględniony.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że krajowi producenci tytoniu, poza Jednolitą Płatnością Obszarową, która przysługuje do gruntów rolnych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej, otrzymują również wsparcie w ramach Krajowych Uzupelniających Płatności Bezpośrednich (ang. *Complementary National Direct Payment – CNDP*).

W kampanii 2009, z tytułu krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich, producenci tytoniu w Polsce mogą otrzymać wsparcie w kwocie 386,2 mln zł (łącznie

płatności niezwiązane i związane z produkcją). W przeliczeniu na 1 hektar, płatność z tego tytułu w 2009 r. może wynieść ok. 20, 5 tys. zł. Ogółem (razem z jednolitą płatnością obszarową) wsparcie na hektar¹⁾ tej uprawy w 2009 r. może wynieść ok. 21 tys. zł.

Ponadto, w 2010 roku plantatorzy tytoniu nadal będą otrzymywać jednolitą płatność obszarową oraz krajowe płatności uzupełniające w formie niezwiązanej z produkcją. Ich łączna wysokość może osiągnąć poziom 52 mln euro rocznie, co w przeliczeniu na hektar¹⁾ daje ok. 2,76 tys. euro.

Przepisy dotyczące rynku surowca tytoniowego w UE po 2009 roku są wynikiem uzgodnień drugiego etapu reformy Wspólnej Polityki Rolnej zakończonego w kwietniu 2004 roku w Luksemburgu. Oznacza to, że perspektywy warunków funkcjonowania plantatorów tytoniu na wspólnotowym rynku są im znane od ponad 5 lat, a wysokie wsparcie kierowane do nich z budżetu krajowego w tym okresie, dawało możliwość przystosowania się do nowej sytuacji.

Polska jest drugim krajem Unii pod względem wielkości produkcji tytoniu. Powierzchnia uprawy tytoniu w Polsce w latach 2004-2009 wynosiła od 16,8 do 17,5 tys. ha. Wzrosła kontraktacja tytoniu z 37,7 tys. ton w 2004 r. do 50,7 tys. ton w 2009 r. Produkcja tytoniu w latach 2004 - 2008 wynosiła odpowiednio: 29,1 tys. ton, 33,6 tys. ton, 40,5 tys. ton, 39,5 tys. ton, 41,2 tys. ton. Uprawą tytoniu zajmuje się ok. 14,3 tys. plantatorów.

Wzrost zainteresowania krajowym surowcem, stabilne ceny skupu (pomimo częściowego odłączenia płatności od produkcji) oraz poczynione przez przetwórców inwestycje na terenie Polski, sprawiają, że obawy dotyczące znaczącego pogorszenia się sytuacji polskich producentów w wyniku ustaleń reformy WPR nie znajdują uzasadnienia. Z tego też względu rynek ten nie został uwzględniony w pierwotnej wersji programu wsparcia specjalnego.

Podjęcie to uległo jednak zmianie po powzięciu przez Polskę informacji o przygotowaniu programu wsparcia specjalnego dla producentów tytoniu przez inne państwa członkowskie, takie jak Węgry, Hiszpania, i Włochy. W celu zniwelowania ewentualnych niekorzystnych efektów dla krajowych producentów, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotował stosowną korektę *Programu działań realizowanych w Polsce w ramach wsparcia specjalnego przewidzianego w art. 68 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009*, która została przekazana do Komisji w dniu 26 sierpnia 2009 r.

¹⁾ Powierzchnia uprawy obliczona jest poprzez podzielenie całkowitego wynegocjowanego dla Polski gwarantowanego progu produkcji (wsparcia) surowca tytoniowego (37.933 t) przez średni plon tytoniu z lat 1998-2002 (2,012 t/ha) i wynosi 18.853 ha – zgodnie z metodyką przyjętą przez KE.

Opracowane przez Ministerstwo działanie: płatność do upraw pracochłonnych, miało na celu złagodzenie efektu całkowitego odłączenia od produkcji płatności do tytoniu począwszy od 2010 r. poprzez oddzielone od produkcji wsparcie bezpośrednie dla plantatorów tytoniu, którzy utrzymują pracochłonne kierunki produkcji na powierzchni nie większej niż powierzchnia odpowiadająca dotychczasowej powierzchni uprawy tytoniu. Takie rozwiązanie przyczyniłoby się do stworzenia dla dotychczasowych producentów tytoniu dogodnych warunków zmiany kierunku produkcji rolnej. Ponadto, wsparcie to miało zostać skierowane do rolników, którzy w roku referencyjnym nie późniejszym niż rok 2009 byli producentami surowca tytoniowego zarejestrowanymi w Agencji Rynku Rolnego.

Komisja Europejska odrzuciła jednak możliwość wdrożenia przedmiotowego działania. W stosownym piśmie Pani Komisarz Mariann Fischer Boel poinformowała, że program wsparcia dla sektora tytoniowego w kształcie zaproponowanym przez Polskę budzi zastrzeżenia co do jego zgodności z przepisami art. 68 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 oraz, że program nie może być w tej sytuacji zaakceptowany. Jednym z argumentów przedstawionych przez Panią Komisarz był fakt, że oddzielenie wsparcia od produkcji nie może być uznane za restrukturyzację sektora tytoniowego. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie podziela jednak takiej opinii. Pogląd ten nie uwzględnia bowiem podstawowego celu przedmiotowego programu, jakim było stworzenie producentom surowca tytoniowego korzystnych warunków zmiany kierunku produkcji rolnej. Jednocześnie ograniczenie wsparcia jedynie do upraw pracochłonnych miało na celu zabezpieczenie przed przyznawaniem wysokich płatności (do 3,5 tys. euro/ha) do hektara upraw o znacznie niższym zaangażowaniu siły roboczej niż miało to miejsce dotychczas.

Planowane wsparcie miało przyjąć formę niezwiązaną z produkcją płatności obszarowej, a więc stanowiłoby *de facto* zwiększenie pomocy przyznawanej do danej powierzchni w ramach jednolitej płatności obszarowej i dzięki temu, w opinii Ministerstwa, pozostawałoby w zgodzie z art. 68 ust. 4 lit. c rozporządzenia Rady (WE) Nr 73/2009.

Warto jednocześnie podkreślić, że program przygotowany przez Węgry w zakresie wsparcia dla sektora tytoniu, opierający się na podobnych założeniach i realizowany w takiej samej postaci, uzyskał akceptację Komisji Europejskiej.

Pragnę jednocześnie zapewnić Pana Marszałka, że resort rolnictwa dokłada wszelkich starań, aby zapewnić krajowym producentom rolnym, w tym również producentom surowca tytoniowego, równych warunków konkurencji na wspólnotowym

rynku. W dniu 12 lutego 2010 r. skierowałem do Pana Daciana Cioloș'a – Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich pismo dotyczące ponownego rozpatrzenia wniosku o zaakceptowanie polskiego programu wsparcia specjalnego dla tego sektora w celu uruchomienia przedmiotowego wsparcia w 2010 r.

Z poważaniem

Z ur. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRECIARZ STANU

Artur Ławniczak

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów